

2015



Programació d'exposicions

Tot seguint el camí traçat l'any anterior, la programació per 2015 del Museu Nacional d'Art de Catalunya segueix estretament lligada a l'estratègia de desplegament definida pel museu, que està orientada a dotar-lo de la posició de centralitat i la importància que li corresponen.

En l'àmbit de la col·lecció, una vegada inaugurada al setembre de 2014 la nova presentació de la col·lecció d'Art Modern, el museu prepararà al llarg de tot el 2015 **la nova disposició de les col·leccions de Renaixement i Barroc**, juntament amb el Llegat Cambó i el dipòsit de la Col·lecció Thyssen-Bornemisza. Aquest nou plantejament conjunt permetrà oferir al visitant un relat més complet i ric, i alhora posar en valor i fer molt més visibles tant el Llegat Cambó com el dipòsit Thyssen-Bornemisza. Aquest projecte quedarà definit i projectat al 2015 i s'executarà el 2016.

En el mateix context, el museu presentarà una mostra de **natures mortes del segle xvii**, que formen un conjunt excepcional de bodegons dels grans autors del segle xvii espanyol. Una vegada finalitzada la mostra, aquestes obres quedaran en dipòsit al museu durant els propers 5 anys i formaran part de la nova presentació de Renaixement i Barroc.

Pel que fa al segle xx, la mostra **Pràctiques artístiques a Catalunya, 1950-1977**, inicialment prevista pel 2014 i que finalment es presentarà al 2015, permetrà durant uns mesos prefigurar un relat complet per a la segona meitat del segle xx, enllaçant amb la darrera sala de la col·lecció permanent, on s'exposen les obres de *Dau al Set*.

Després de les mostres dedicades a Tapiró i a Casagemas, el museu continua la tasca de reivindicació i posada en valor de determinats autors del país que estan encara per valorar en la seva justa mesura amb l'exposició dedicada a **Xavier Gosé**, organitzada conjuntament amb el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida i que anirà acompanyada d'una monografia sobre l'artista.

En l'àmbit de la fotografia, i de manera conjunta amb l'Arxiu Nacional de Catalunya i l'Obra Social "La Caixa" es presentarà la mostra dedicada a **Gabriel Casas**, un dels fotògrafs més importants del període d'entreguerres.

Tot al llarg de 2015 serà també un projecte important el **desplegament de la col·lecció del museu a nivell nacional**, amb una sèrie de dipòsits que singularitzin els museus del territori. Un primer exemple és el dipòsit de 12 obres d'Antoni Viladomat al Museu Comarcal de Manresa, realitzat aquest mes de desembre.

Programació

Art Modern

Pràctiques artístiques a Catalunya, 1950-1977 — juny-octubre 2015 4

Gabriel Casas. Fotografia, informació i modernitat — abril-agost 2015 6

Exposicions monogràfiques

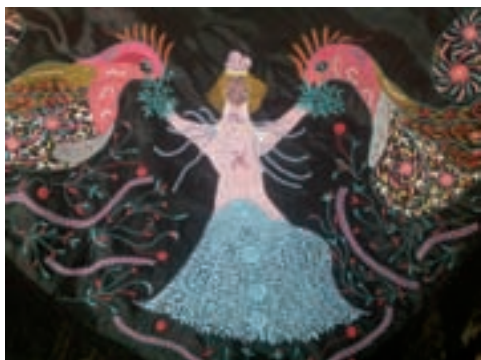
Xavier Gosé (1876-1915) — desembre 2015 – març 2016 8

Art del Renaixement i Barroc

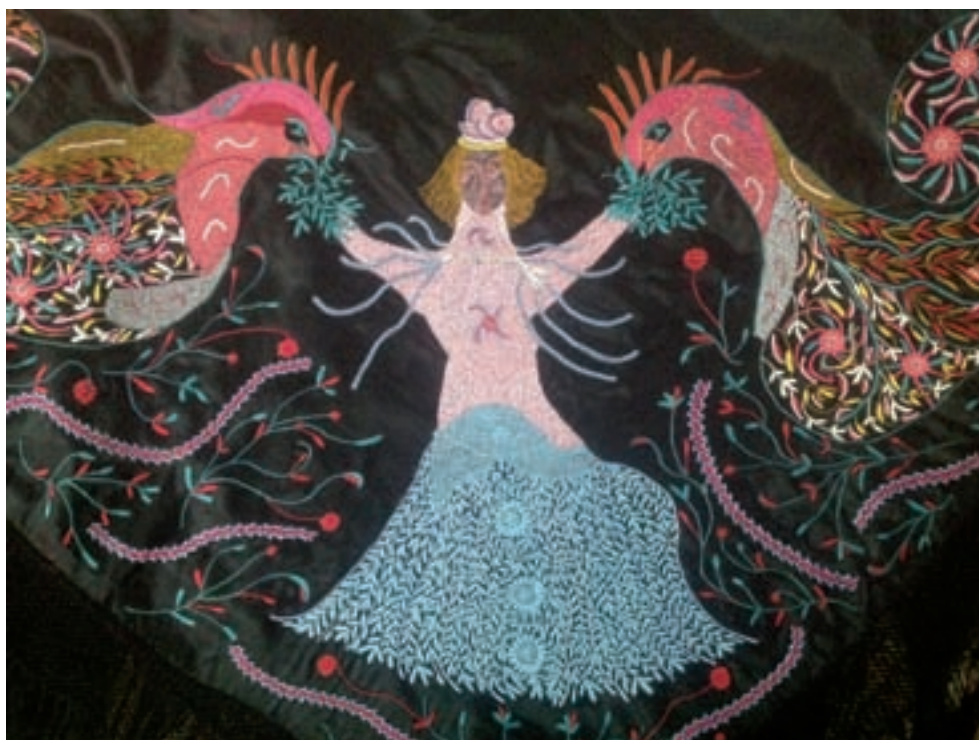
Natures mortes del segle XVII
(títol provisional) — octubre-desembre de 2015 10

Col·lecció

Preparació de la nova presentació de
la col·lecció d'Art del Renaixement i Barroc 12



Pràctiques artístiques a Catalunya, 1950-1977



JOSEFA TOLRÀ. *Sense títol* (de la sèrie de bordats espiritalistes), 1950.

Organitza i produeix

Museu Nacional d'Art
de Catalunya

Comissaris

Pepe Serra, Juan José
Lahuerta i Valentín Roma

Dates juny-octubre 2015

Com a complement de la nova presentació de la Col·lecció d'Art Modern que arriba fins als anys 1950, inaugurada el passat mes de setembre, aquesta mostra es proposa prefigurar el que seria una exposició permanent del Museu Nacional desplegada fins gairebé els anys 1980, tot traient a la llum uns anys de pràctica artística importantíssims que no havien comptat fins avui amb un espai museístic propi.

Entre 1950 i 1975 es desenvolupa un dels períodes més rellevants de l'art català del segle xx, que arrenca després de Dau al Set i apunta cap al procés de restitució democràtica i institucional del país.

L'exposició tractarà d'establir una cronologia detallada d'aquests vint-i-cinc anys atenent els artistes, les exposicions, els projectes editorials, els esdeveniments culturals, etc., que van forjar, de vegades a l'ombra de la historiografia, l'evolució de les pràctiques artístiques contemporànies a Catalunya.

Aquest projecte durà a terme un cronograma visual a les sales del museu que desenvoluparà, any per any, múltiples exemples de com va avançar l'art català al llarg d'aquestes dues dècades.

Es presentaran obres originals, pintures, escultures, pel·lícules i materials documentals amb l'objectiu de completar la historiografia del període i, alhora, relacionar autors, tendències i disciplines aparent-

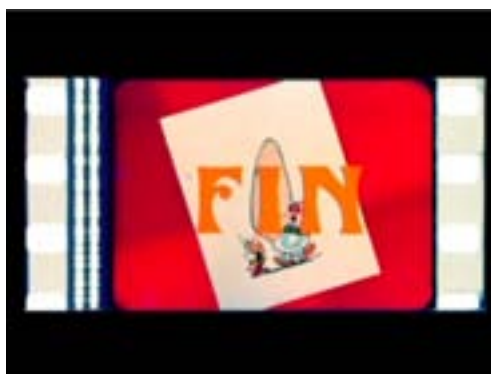
MANOLO LAGUILLO. *Tónica Schweppes*, Barcelona, 1978.
© Manolo LaguilloVisual VEGAP.
Cortesia de Cano Estudio.



HUMBERTO RIVAS. *Violeta la burra y su madre*, 1979.
© Humberto RivasVisual VEGAP.
Cortesia de Archivo Humberto Rivas.



ment dispers. Des del desenvolupament d'una tradició pictòrica autòctona de gran solidesa, amb noms tan significatius com ara Joan Hernández Pijuan, Josep Guinovart, Joaquim Llucià, Albert Ràfols-Casamada, Alfons Borrell, Joaquim Chancho, Albert Coma Estadella, Robert Llimós o Xavier Medina Campeny, entre d'altres, als treballs escenogràfics i de vestuari d'Antoni Clavé a Hollywood; des de la revista *Cavall Fort* (1961), en la qual van col·laborar intel·lectuals de la talla de Maria Aurèlia Capmany, Salvador Espriu, Montserrat Roig o Pere Calders, a més d'artistes com ara Miró, Tàpies o Subirachs, fins a l'aparició del cèlebre *Ajoblanco* el 1974 o la col·lecció de *Llibres del Mall*, amb les seves inconfusibles portades realitzades, entre d'altres, per Joan-Pere Viladecans, Maria Girona i Frederic Amat; des de la incessant activitat de la Sala Vinçon durant els darrers anys de la Dictadura fins al cinema de Joaquim Jordà, Vicente Aranda o Pere Portabella, entre d'altres, o les exposicions al COAC de Barcelona a principis dels setanta, en les quals es van presentar els que fins aquell moment eren per a nosaltres arquitectes i dissenyadors internacionals desconeguts.



EUGÈNIA BALCELLS. *Fin*, 1977. Col. Macba.
Fundació MACBA. Ref 2717.

Gabriel Casas. Fotografia, informació i modernitat

||A||N||C||
Arxiu Nacional de Catalunya


Obra Social "la Caixa"



GABRIEL CASAS. *Antena de Ràdio*
Barcelona, 1930.
Arxiu Nacional de Catalunya.

Organitzen i produeixen

Arxiu Nacional de Catalunya,
Obra Social "la Caixa" i
Museu Nacional d'Art de
Catalunya

Comissari

Juan Naranjo

Dates abril-agost 2015

L'exposició, coorganitzada amb
l'Arxiu Nacional de Catalunya
i l'Obra Social "la Caixa",
itinerarà a CaixaForum Girona i
CaixaForum Tarragona, durant
2015 i 2016.

Gabriel Casas és un dels fotògrafs espanyols més importants del període d'entreguerres, malgrat que la seva figura és molt poc coneguda, donat que fins ara s'ha exposat de manera molt parcial.

Aquesta exposició reunirà unes 120 imatges, serà la primera monografia que es realitza de l'obra de Gabriel Casas i permetrà oferir una visió àmplia i contextualitzada d'un dels moments més importants de la seva producció fotogràfica, que va coincidir amb la inauguració de l'Exposició Internacional de Barcelona, el 1929, i va durar fins al final de la Guerra Civil espanyola, el 1939.

En aquesta època, a Barcelona, com a gran part d'Europa, la fotografia moderna va estar vinculada a una nova concepció artística que va promoure la utilització de nous mitjans com ara el disseny gràfic i la publicitat. Gabriel Casas va ser un dels primers fotògrafs espanyols que van adoptar el llenguatge de la Nova Visió per crear noves narratives visuals, que ell va fer servir per il·lustrar revistes, llibres i també per a la creació de cartells propagandístics. La seva manera d'apropar-se als temes socials i polítics del moment va renovar la informació visual amb la utilització de fotomuntatges, els punts de vista inusuals, la fragmentació, la magnificació, la repetició

GABRIEL CASAS. *Autoretrat del fotògraf amb la seva
càmera fotogràfica, en un interior, 1931.*
Arxiu Nacional de Catalunya.



GABRIEL CASAS. *Pas de vianants, 1932-1933.*
Arxiu Nacional de Catalunya.



d'elements i l'abstracció. Les seves innovadores fotografies es van publicar en revistes com *Barcelona Gráfica*, *Imatges*, *D'Aci i D'Allà*, entre d'altres.

L'exposició es desplegarà en una sèrie d'àmbits conceptuals que connecten Gabriel Casas amb la Nova Fotografia, amb els temes de la modernitat i amb les preocupacions socials i polítiques del seu temps. A més de les fotografies, l'exposició presentarà diferents materials documentals com ara revistes, portades de llibres, cartells o fullets, que van ser els espais que el fotògraf va fer servir habitualment com a plataforma de difusió dels seus treballs.



GABRIEL CASAS. *Embarcacions de fora bord, 1920-1939.*
Arxiu nacional de Catalunya

Xavier Gosé

(1876-1915)



FRANCESC XAVIER GOSÉ. *Les dues germanes*,
c. 1910. Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Organitzen i produeixen

Museu Nacional d'Art
de Catalunya i Museu d'Art
Jaume Morera

Comissaris

M. Àngels Fondevila i
Jesús Navarro

Dates desembre 2015 – març 2016

Aquesta exposició antològica, fruit d'una revisió profunda de l'obra de Xavier Gosé, serà la més completa de les realitzades fins ara sobre l'artista, tot coincidint amb el centenari de la seva mort, i permetrà actualitzar el coneixement sobre la personalitat i l'obra d'un dels artistes catalans més internacionals dels inicis del segle XX.

Aquesta mostra forma part de les exposicions del museu que reivindiquen a artistes catalans de gran qualitat, una línia iniciada amb Josep Tapiró i Carles Casagemas.

L'exposició revisarà totes les seves etapes, des de la Barcelona de *Els Quatre Gats* al París de la Belle Époque, i totes les seves facetes creatives, com a il·lustrador, però també com a pintor, dibuixant i dissenyador de moda. Es nodrirà de les col·leccions del Museu d'Art Jaume Morera i del Museu Nacional d'Art de Catalunya i incorporarà obres procedents d'altres institucions i col·leccions privades, amb la voluntat de reunir el millor de la seva obra coneguda i descobrir treballs inèdits que amplien la visió sobre la seva trajectòria creativa.

L'obra de Gosé bascula entre el modernisme i l'art decó i s'inspira en la vida mundana dels *cafés-concert*, les *midinettes*, prostitutes, esnobs i passejants dels bulevards, en les curses de cavalls i els esportistes, i en Montmartre.

XAVIER GOSÉ. *Jardí d'hivern*, c. 1914.
Museu d'Art Jaume Morera, Lleida.

XAVIER GOSÉ. *High Life*, 1913.
Museu d'Art Jaume Morera, Lleida.



El seu traç refinat i elegant va copçar la moda i les siluetes de les millors firmes franceses a l'òrbita de Poiret, Worth, Paquin, Redfern, Doucet o Vionnet, i es va fer ressò de la geometrització cubista, la inspiració persa i els ballets russos, per esdevenir un referent internacional.

La mostra recrearà l'univers estètic de Gosé i la seva empremta creativa en tota una generació d'artistes que van sublimar un temps que va quedar eclipsat per l'esclat de la Gran Guerra, tot coincidint amb la mort de l'artista quan estava al cim de la seva carrera.



XAVIER GOSÉ. *Le manteau bleu*, c.1912.
Museu d'Art Jaume Morera, Lleida.

Natures mortes del segle XVII

(títol provisional)



JUAN DE ZURBARÁN. *Bodegón de higos en un plato de Talavera*, c. 1638

Organitza i produeix

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Comissaris

Juan José Lahuerta i
Joan Yeguas

Dates octubre-desembre de 2015

Aquesta exposició presenta un conjunt extraordinari i en la seva majoria inèdit de quinze natures mortes d'artistes espanyols del segle XVII: Juan de Zurbarán, Juan van der Hamen, Juan de Arellano, Pedro de Camprobín, Alejandro de Loarte, Juan de Espinosa, Francisco de Palacios, Antonio Ponce, Thomas Yepes, i una del cercle de Sánchez Cotán.

Una vegada finalitzada l'exposició, una selecció d'aquestes obres s'incorporarà com a dipòsit a la col·lecció permanent i s'exposarà a la nova presentació de la col·lecció d'art del Renaixement i Barroc, la inauguració de la qual el museu prepara per a 2016. Aquestes obres formen, sense dubte, un conjunt molt significatiu, que enriqueix la col·lecció de natures mortes del segle XVII espanyol que ja posseïx el museu, entre les quals destaquen obres com *Natura morta d'atuell*s i *Natura morta amb plat de codonys* de Francisco de Zurbarán, *Panera de pomes, codonys i magranes* del seu fill Juan de Zurbarán, o *Natura morta amb taula parada* de Juan van der Hamen.

Les natures mortes d'aquesta època, coneguda com el Segle d'Or, es caracteritzen per la seva austeritat, sobrietat i per presentar composicions organitzades de manera simètrica. Fins fa poques dècades, eren considerades simples elements de decoració i, sovint, eren

ANTONIO PONCE, *El mes de Mayo*, c. 1608-1677.



JUAN VAN DER HAMEN.
Cardo y cesta de manzanas, 1622



ignorades a les històries de la pintura. Però més enllà de la representació dels aliments d'una cuina o dels quadres de flors amb què s'ornaven els altars, transcendeixen el context quotidià, i esdevenen obres amb un missatge simbòlic, relacionat amb el context històric i moral en què foren creades.

Nova presentació de la col·lecció de Renaixement i Barroc



FRANCESC RIBALTA. *Retrat de Ramón Llull*.

Una vegada inaugurada la nova presentació de la col·lecció d'art modern, a finals de 2014, el Museu Nacional treballa en el projecte d'una nova proposta per a la col·lecció d'art del Renaixement i Barroc, que s'obrirà al públic l'any 2016. El 2015 serà en aquest sentit un any de treball intern en aquesta àrea del museu, que abasta des del segle ^{xvi} al ^{xviii} i que està formada per quasi 1.400 obres d'art (pintura, escultura i arts decoratives), només una petita part de les quals es mostra al públic. La presentació que s'està enllestit posarà en valor l'art català al costat de l'art que es realitzava a la resta d'Europa.

També permetrà fer visible el llegat Cambó de forma conjunta amb la resta de la col·lecció. Aquest és un conjunt pictòric sense precedents a Catalunya, que va ingressar al museu entre 1949 i 1954. Dins el llegat Cambó destaquen obres de primer nivell europeu, amb noms com Lucas Cranach "El Vell", Sebastiano del Piombo, Giandomenico Tiepolo, Jean-Honoré Fragonard o Francisco de Goya. Així mateix, la nova presentació permetrà integrar les peces en dipòsit de la Col·lecció Thyssen-Bornemisza, amb peces de qualitat excepcional com Fra Angelico, Tiziano, Rubens o Canaletto.

Pel que fa l'art català, en aquesta col·lecció destaca el segle ^{xvi}, amb pintura sobre taula, d'un esplendor i qualitat comparables als de l'art



ZURBARÁN. *San Francesc segons la visió del Papa Nicolás V.*



DAMIÀ FORMENT I COL·LABORADORS. *Tres apòstols.*

gòtic, i també escultura renaixentista. Entre els noms de la col·lecció cal esmentar Ayne Bru, Pere Nunyes i Damià Forment. Un altre període de l'art català interessant i ben representat a les col·leccions és la pintura del segle XVIII, amb noms tan coneguts com Antoni Viladomat o Francesc Pla "el Vigatà". La nova presentació posarà en valor l'art barroc d'aquesta època, quan la burgesia catalana emergeix com una classe social adinerada que vol decorar les seves cases.

El Museu Nacional té la fortuna de comptar amb art forà de qualitat, com pintura d'arrel veneciana de la segona meitat del segle XVI (amb Tintoretto, Bassano o El Greco), una representació dels millors pintors espanyols del Segle d'Or (Velázquez, Zurbarán, Ribera, Maíno, entre d'altres), així com un important conjunt de natures mortes, a les que caldrà afegir el dipòsit de dotze pintures d'una col·lecció privada que s'exposarà al 2015 a l'exposició temporal.

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa

Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

  @MuseuNac_Cat